

Srednja Zdravstvena šola Celje
Ipavčeva ulica 10
3000 Celje

Aleksander Veliki



POVZETEK

V tej seminarski nalogi Vam bom predstavila Aleksandra Velikega, makedonskega kralja, in njegovo življenje. Iz seminarske naloge lahko izveste nekaj o njegovem življenju; rojstvu in mladosti, bitkah, kako je postal kralj, kaj vse je naredil preden je umrl, nekaj o njegovi smrti in razpadu njegove države.

Ker pa je Aleksander Veliki pomembna zgodovinska osebnost je bila po njem napisana knjiga, posnet film in računalniška igra. Vse tri stvari so tudi predstavljene v seminarski nalogi.

Kazalo vsebine:

POVZETEK	2
1. UVOD	4
2. ALEKSANDER VELIKI	4
STVARNO KAZALO	16
ZAKLJUČEK	18
Za takšno temo sem se odločila zato, ker me zanima zgodovina in zgodovinske osebnosti. Aleksander Veliki je sigurno eden od njih. Verjetno pa bo zaradi svojih bojev in osvajanj za vedno ostal v ponos vsem ljudem	18
VIRI IN LITERATURA	19

Kazalo slik:

Slika 1: Aleksandrov oče Filip II.....	4
Slika 2: Aleksandrova mama Olimpija.....	4
Slika 3: Aleksander Veliki.....	4
Slika 4: Aristotel.....	5
Slika 5: Falanga (bojna skupina iz več ravnih, gostih vrst pešcev).....	7
Slika 6: Spopad na reki.....	7
Slika 7: Zemljevid Aleksandrovega imperija.....	10
Slika 8: Aleksander najde mrtvega Dareja III.....	10
Slika 9: Aleksander Veliki upodobljen na kovancu.....	11
Slika 10: Knjiga Sin sanj.....	14
Slika 11: Knjiga Amonove sipine.....	14
Slika 12: Knjiga Na koncu sveta.....	14
Slika 13: Igra.....	15
Slika 14: Slika iz igre.....	15

Grafikon 1: Mnenje o filmu.....	15
Grafikon 2: Mnenje o igri.....	16

Kazalo grafikonov:

Grafikon 1: Mnenje o filmu.....	16
Grafikon 2: Mnenje o igri.....	16

Kazalo tabel:

Tabela 1: Pregled Aleksandrovega življenja.....	11
---	----

1. UVOD

Antična Makedonija vse do 4. st. pr. Kristusom ni imela pomembne vloge. Na jugu jo obdajala Tesalija, na zahodu Epirom in Ilirija, na severu Trakija, na vzhodu pa polotok Halkidika. Prebivalci so bili Grki, Iliri in Tračani. Živel so od poljedelstva, živinoreje in trgovanja z lesom ter rudnim bogastvom. Glavno mesto je bila Pela.

Makedonska družba je bila slabo razvita in je bila podobna družbi v arhaičnem obdobju. Vladale so lokalne kraljeve dinastije.

Že pred 4. st. pr. Kristusom so se kralji trudili, da bi deželo bolj razvili. Vendar jim to ni uspelo. Pravi vzpon Makedonije se je začel pod kraljem Filipom II.. Pred tem je del življenja preživel kot talec v Tebah, kjer se je seznanil z grško civilizacijo, kulturo in organizacijo grške vojske ter njeno strategijo. Ko pa je leta 359. pr.n.št. zasedel prestol mu je uspelo zlomiti moč drugih kraljevih družin, dobiti nadzor nad rudnim bogastvom, ustvariti najboljšo vojsko v grškem svetu in spremeniti Makedonijo v največjo in najmočnejšo silo Grčije.

Filip II. Je z osvajanjem začel takoj. Velik uspeh je dosegel, ko je zavzel pangejske rudnike zlata in srebra in z njihovimi dohodki financiral svoja nadaljnja osvajanja. Deželo je osvojil po diplomatski poti ali pa z podkupovanjem. Kmalu pa so v Atenah spoznali, da Filip II. ne misli samo na osvojitve Grčije, vendar ogroža tudi njih. Vendar so bili v odločilni bitki pri Haironeji leta 338. pr.n.št. Atenci dokončno poraženi, Filip II. je dobil nadzor nad Grčijo do Korinškega zaliva.

Leta 336. pr.n.št. pa je bil Filip II: v nepojasnjeni zaroti ubit.



Slika 1: Aleksandrov oče Filip II.



pa

Slika 2: Aleksandrova mama Olimpija

2. ALEKSANDER VELIKI

2.1 Njegovo rojstvo in mladost

Filipu II. in njegovi ženi Olimpiji se je konec julija 356 p.n.š. rodil sin Aleksander. Takrat se je zgodilo več pomembnih dogodkov: Filip II je v veliki bitki premagal Ilire, na olimpijskih igrah je zmagal Filipov konj, v Efezu pa je bil požgan Artemidin tempelj, eno izmed sedmerih čudes. Istočasno dogajanje teh dogodkov s sinovim rojstvom si je Filip ob prigovarjanju vedežev razlagal, da bo njegov sin nepremagljiv.

Aleksander je bil kot majhen deček bister in vzdržen. Kmalu pa je že pokazal častihlepje, kar ga je naredilo resnega, vzvišenega in dostojanstvenega.

Zanimiv je tale mit: Nekoč, ko je bil Filip zdoma, je mali Aleksander sprejel odposlanca s perzijskega dvora. Čeprav je bil še mali deček, je Perzijce očaral s svojo bistrostjo. Spraševal jih je o možnostih potovanja v Perzijo, o dolžini poti, kolikšna je perzijska vojska, kakšna je obrambna moč Perzije,...

Aleksandra imel veliko privatnih vzgojiteljev in učiteljev, ki so ga vzpodbujali pri branju književnih del, učenju tehnične vzgoje in pri telesnem urjenju. Izmed učiteljev je bil najbolj priljubljen Lisimahos, čeprav ni imel posebne izobrazbe. Naklonjenost si je pridobil s tem, da

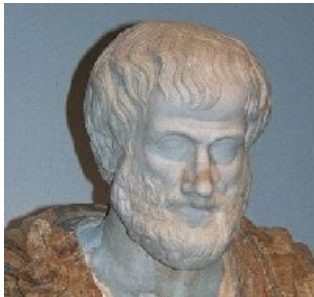


Slika 3: Aleksander Veliki

je sebe imenoval Foiniks, Aleksandra Ahil, Filipa pa Pelej. Nad vsemi vzgojitelji in učitelji je bdel Aleksandrov profesor in rednik Leonidas, Olimpijin sorodnik. Strogi Leonidas je Aleksandra uril v vzdržnosti po načelu: za zajtrk sprehod še pred dnem, za kosilo pa skromen zajtrk.

Medtem ko se je Aleksander šolal, si je njegov oče leta 346 pr.n.št. dokončno podvrgel Fokijo, leta 344 pr.n.št. Tesalijo in v letih od 343 do 342 pr.n.št. osvojil Trakijo do Črnega morja. Častihlepni Aleksander se je z bridkostjo v srcu potožil svojim vrstnikom: »Oče mi bo že vse naprej osvojil, tako da ne bo ostalo meni v sodelovanju z vami nobeno pomembno in sijajno delo, da bi ga pokazal svetu.«

Ob neki priložnosti je Tesalec Filoneikos pripeljal Filipu konja in mu ga hotel prodati, vendar



se konj nobenemu ni pustil zajezditi. Aleksander, ki je vse to opazoval, je bil mnenja, da konja ne morejo zajahati zaradi nesposobnosti in strahopetnosti. Za vrednost konja sta z očetom stavila, da ga mu bo uspelo zajezditi. Aleksander je videl, da se konj plaši lastne sence, zato ga je obrnil proti soncu in ga nato kmalu zajahal. Vsi prisotni so mu zmagoslavno vzklikali, oče pa mu je v solzah radosti dejal: »Dečko moj, poišči si kraljestvo, primerno zate, zakaj Makedonija tebi ne zadostuje.«

Slika 4: Aristotel

Filip je z željo, da bi sinu nudil najboljšo izobrazbo, dal za visok honorar poklicati Aristotla (384-322p.n.š.). Tako je Aleksander nekaj let preživel na posestvu Mieza, blizu prestolnice Pele, kjer ga je Aristotel učil o filozofiji in politiki, ter ga navdušil nad deli Homerja in Evripida.

Aleksander se je še posebej navduševal nad Iliado, ki si jo je razlagal kot napotilo vojne umetnosti. Aristotel mu je podaril popravljen izdajo Iliade, in odtlej jo je Aleksander vedno imel pod vzglavjem. Aleksander je Aristotla prva leta ljubil kot očeta, vendar pa se je njuna ljubezen sčasoma ohladila.

2.2 Prve Aleksandrove bitke

Pri 16. letih je prevzel oblast. Še isto leto pa je vodil pohod proti nepokornim Majdom. Ko si jih je zmagal je zavzel njihovo glavno mesto, barbare pregnal in v mestu naselil druge priseljence. Potem pa je mestu dal ime Aleksandropolis. Leta 338 p.n.š. je Filip II. povedel svojo vojsko nad Grke in jih v bitki pri Hajroneji premagal. Po zmagi so Aleksandru ukazali, naj Atencem odnese pepel njihovih vojakov, ki so padli v bitki. Tokrat je Aleksander prvič in zadnjič bil v Atenah - mestu, katerega kulturo je neizmerno občudoval

2.3 Filipova smrt in prihod Aleksandra na prestol

Leta 336 p.n.š. je bil Filip II. sredi priprav na vojno s Perzijci. V Malo Azijo je poslal 10.000 mož, ki naj bi pripravili teren za prihod glavnine vojske. V tem času se je možila tudi Filipova hči Kleopatra. Filip se je udeležil te velike slovesnosti v nekdanji prestolnici Ajgah. Ko je stopil v gledališče, ga je mladi makedonski plemič potolkel do smrti. Nekateri pravijo, da je to bil Pausanias. Zarotnikov tega umora niso nikoli odkrili, sum pa je padel celo na Filipovo ženo Olimpijo in sina Aleksandra.

Filipa je takoj po smrti zamenjal tedaj 20-letni Aleksander. Z namenom, da bi potrdil svojo oblast, je stopil pred makedonsko ljudsko skupščino, ki je med drugim imela tudi pravico potrditi novega kralja. Aleksander je nato v Ajgah sam vodil pogrebne slovesnosti svojemu očetu v čast. Filipa naj bi upepelili in ga pokopali s veliko dragocenosti.

To dejanje je bilo Makedoncem zadosten dokaz, da Aleksander lahko nadaljuje dinastijo - Aleksander s tem dejanjem postane kralj Aleksander III. Makedonski.

Potem ko je njegov oče umrl, se je odpravil v Korint, da bi obnovil pogodbo iz leta 338 p.n.š. in tudi da uradno prevzame naslov vrhovnega poveljnika vseh čet, ki ga je zveza namenila njegovemu očetu, za napad na Perzijo. Toda zaradi odporniških gibanj pri nekaterih balkanskih ljudstvih, je moral potovanje odložiti. Ko se je spet hotel odpraviti v Korint, so ga spet ustavile vstaje nekaterih grških mest. Grška mesta so bila navdušena nad smrtjo Filipa II. in mislili so da je njegov sin umrl na Balkanu v eni od bitk. Toda Aleksander se je vrnil in te upore hitro strl. Ko je šel oblegat Tebe, se je tebanska vojska predala brez boja, toda Aleksander je bil tako zloben, da je njihovo usodo prepustil grškim zaveznikom. Grki so se odločili, da bodo mesto požgali do tal, Tebance pa so zaslužnili. Ostala grška mesta, ki so se uprla, so bila tako zgrožena, da so plačala pošteno globo. Atene pa so Aleksandru celo čestitale. Nato ko pa je končno prispel v Korint, je obnovil pogodbo, ki do jo mesta imela sklenjeno najprej s Filipom II. in nato s Aleksandrom.

2.4 Aleksandrove bitke

2.4.1 Zavarovanje meja Makedonije in utrjevanje oblasti v Grčiji

Nenadna Filipova smrt je ogrozila makedonsko hegemonijo, zato je Aleksander takoj z vojsko krenil čez Tesalijo v Grčijo, kjer ga je korintska skupščina izbrala za neomejenega stratega. Pomladi 335 pr.n.št. je Aleksander šel s svojo vojsko na severne in severozahodne meje kraljestva, kjer si je pokoril Tračane in Tribale, pregnal Gete ter nato Ilire. S tem je zavaroval severne meje Makedonije.

Poleti 335 pr.n.št. se je v Grčiji razširila vest, da je Aleksander padel v bojih na Balkanu, kar je povzročilo upor v Tebah, ki so se želele znebiti makedonske nadoblasti. Še istega leta je Aleksander pridrvel s svojo vojsko pred Tebe in pozval Tebance k vdaji. Po odklonilnem odgovoru je mesto obkolil, zavzel, oropal in porušil. Po bitki je obležalo okoli 6.000 Tebancev, preživelih 30.000 pa je prodal kot sužnje. Prizanesel je le duhovnikom, vsem gostinskim prijateljem Makedoncev in Pindarjevim potomcem. Po uničenju Teb je bila Grčija mirna. Z zavarovanjem severnih meja in utrditvijo oblasti v Grčiji je Makedonija izpolnila dva osnovna pogoja za začetek napada na Perzijo.

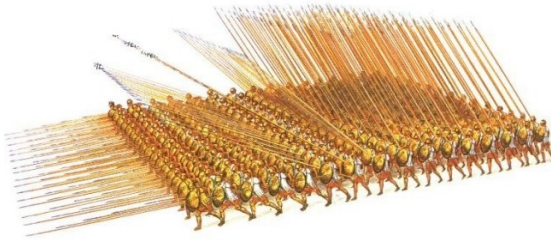
2.4.2 Pohod v Perzijo

Pozimi 335 - 334 pr.n.št. se je Aleksander posvetil pripravam na vojno. Zbiral je najemnike in zaveznike, gradil ladje in se seznanjal z značilnostmi bojišča. Perzija je v tem času že izgubila veliko nekdanje veličine: satrapi niso bili več poslušni, pokorjena ljudstva se niso več bala centralne oblasti. Zaradi tega je Aleksander predvideval, da bodo pravi nasprotniki le Perzijci in Feničani.

Aleksander je bil v tem času finančno zlomljen: posedoval je le 60 talentov srebra, dolžan pa naj bi jih bil 1.300. Kljub prazni državni blagajni, pa mu je oče zapustil veliko dragocenost - najboljšo vojsko, ki jo je svet dotlej poznal. Jedro vojske so predstavljali Makedonci, Grki in Tračani.

Pomladi 334 pr.n.št. je Aleksander v Makedoniji določil za naslednika Antipatra in mu pustil vojsko 13.500 mož. Aleksander je na pohod krenil z vojsko, ki je štela okoli 30.000 pešakov in okoli 5.200 konjenikov. Od 35.200 vojakov je bilo okoli 15.000 Makedoncev. Vse je bilo pripravljeno za veliki pohod.

Pomladi 334 pr.n.št. je Aleksander svojo vojsko zbral pri Helespontu (Dardanele) in jo ob pomoči večjega števila manjših trgovskih ladij pripeljal čez morsko ožino ter jo izkrcal v Mali Aziji. Ko je Aleksander sestopil z ladje, je zapičil kopje v tla in s to simbolično potezo nakazal, da si prilašča zemljo Velikega kralja (oz. Dardej III.; veliki nasprotnik kralja Aleksandra).



Slika 5: Falanga (bojna skupina iz več ravnih, gostih vrst pešcev)

Vodja grških najemnikov v perzijski službi, je želel, da bi se izmikali odločilni bitki in zvalili Aleksandrovo vojsko v notranjost Male Azije, daleč od zalog, z namenom, da bi se vojska izčrpala in izolirala od oskrbovalnih baz. Vodje perzijske vojske se s tem niso strinjali in so se odločili za frontalni odpor. Za bitko so zbrali 20.000 grških najemnikov.

2.4.3 Bitka na reki Granik

Vojski sta se srečali na reki Granik, vsaka na svoji strani. Desno krilo makedonske vojske, ki mu je osebno poveljeval Aleksander, je krenilo čez reko in napadlo perzijsko konjenico. Tekom spopada konjenice je makedonska falanga prečkala reko z namenom, da pomaga konjenici. V strahu pred falango pa se je perzijska konjenica v neredu umaknila. Na bojišču so ostali le grški najemniki, katere je nato makedonska vojska obkolila. Kljub prošnjam za vdajo je Aleksander ukazal napasti in jih pobiti. Poleg 1.000 pobitih perzijskih konjenikov je na bojišču obležalo še 18.000 grških najemnikov v perzijski službi, preostalih 2.000 so poslali na delo v rudnike. Makedonci naj bi izgubili le 85 konjenikov in 30 pešakov.



Slika 6: Spopad na reki

V tej bitki je bila uničena perzijska prevlada severno od gorovja Tauros. Davki so za prebivalce ostali enaki, le da so jih morali namesto Velikemu kralju plačevati Aleksandru.

2.4.4 Osvojitve Male Azije

Po tej blesteči zmagi je bila Makedoncem odprta pot v notranjost Male Azije, vendar se je Aleksander odločil, da najprej zavzame obmorska mesta, ker ga je bilo strah perzijskega ladjevja, ki bi napadlo njegove oskrbovalne ladje. Pozimi 334 pr.n.št. je Aleksander nadaljeval pohod ob obalah. Vsa maloazijska pristaniška mesta, z izjemo Mileta in Halikarnasa, so se Aleksandru predala. Milet je osvojil sorazmerno hitro, Halikarnas, mesto z enim od svetovnih čudes - grobnico satrapa Mavzola II, pa se je zagrizeno upiral in trdnjava je padla šele pomladi naslednje leto. Aleksander je v osvojenih mestih zamenjal z demokratično vlado. V vseh mestih se je izmikal uporabi nasilnih metod.

Pozimi se je Aleksander umaknil s svojo vojsko v Gordij, kjer je nameraval prezimiti. Tu je videl znameniti voz, privezan na z lubjem. Po legendi naj bi tisti, ki bi razvozlal ta voz, postal kralj vesoljnega sveta. Po eni zgodbi naj bi Aleksander voz razvozlal tako, da ga je presekal z mečem, po drugi pa naj bi iz ojesa izvlekel klin, s katerim je bil pritrjen jermen, in tako ločil od voza.

2.4.5 Bitka pri Issu

Aleksandrova in perzijska vojska sta se drugič spopadli. Sredi bitke je Darej III (imenovan tudi Veliki Kralj) bojnem metežu zapustil svoje enote in izgubil bitko. Tako je Aleksander osvojil Sirijo in Palestino ter zajel vso Darejevo družino. Čeprav so bile ujetnice zelo lepe in kakor jim je Aleksander v šali dejal - muka za oči, se jih nihče ni smel niti dotakniti. Živele so v posebnem, udobnem šotoru, vstran od vojaškega vrveža, z njimi pa so ravnali po kraljevsko. Makedonci so zasegli tudi velike količine zakladov.

2.4.6 Fenicij in Egipt

Po hudem porazu Perzijcev so vsa feničanska mesta brez boja sprejela Aleksandra. Januarja 332 pr.n.št. se je začelo 7 mesecev trajajoče obleganje, tekom katerega je Aleksandrova vojska zgradila nasip od kopnega do otoka, tako da je nastal polotok. Obleganje se je končalo na moč presenetljivo. Aleksander je napadal branilce z manjšimi enotami, da bi jih izčrpal. Zatem je izvedel napad z okrepljenimi enotami in spričo dobrega poteka bitke so v boj prostovoljno posegli mnogi drugi Makedonci. Prebivalce so v veliki meri pobili, preživele pa prodali v sužnost.

Z osvojitvijo Fenicije in Egipta si je Aleksander prisvojil celotno azijsko obalo od Helesponta do Nila. Ob koncu leta 332 p.n.š. je perzijska mornarica v Sredozemlju prenehala obstajati. Z osvojitvijo obal si je Aleksander ustvaril vse strateške pogoje za nadaljevanje vojaških operacij v notranjosti Azije.

Osvojeni Egipt je poimenoval Aleksandrija.

2.4.7 Gaza

Še istega leta je po dvomesečnem obleganju osvojil Gazo. Uporne branilce je surovo kaznoval, prav tako kot branilce Tira. Mesta, ki so se predala brez boja, je bogato nagradil. Jeseni 332 pr.n.št. je Aleksandrova vojska vkorakala v Egipt in brez boja zasedla prestolnico Memfis. Egipčani so ga pričakali kot osvoboditelja in mu izkazali velike časti. Aleksander je kljub temu poskrbel za utrditev svoje oblasti in dal na ustju najzahodnejšega Nilovega rokava zgraditi mesto Aleksandrijo.

2.4.8 Predor v notranjost Azije

Pomladi 331 pr.n.št. je Aleksander krenil preko Tira v Mezopotamijo. Moč njegove vojske je nekoliko oslabela zaradi namestitve vojaških posadk v osvojenih mestih, vendar pa so vojsko okrepile enote, ki so prispele iz Grčije in Makedonije. Z okrepljeno vojsko je avgusta Aleksander prečkal Evfrat in Tigris.

2.4.9 Bitka pri Gavgalemah

V začetku oktobra sta se pri Gavgamelah srečali Aleksandrova in Darejeva vojska. Aleksandrova vojska je štela z okrepitvami vred 40.000 pešakov in 7.000 konjenikov, Darejeva pa naj bi štela 200.000 pešakov in 45.000 konjenikov ter 200 bojnih voz s kosami na kolesih.

Perzijci so najprej poslali v napad bojne vozove, ki naj bi povzročili zmedo v makedonski falangi, vendar so lokostrelci postrelili večino voznikov bojnih vozov, tako da so preplašeni konji zbežljali iz bojišča. Perzijska konjenica je na obeh krilih krenila v napad, da bi obkolila Makedonce. Vsakemu izmed makedonskih kril je priskočila na pomoč falanga, tako da je v falangi nastala vrzel. Perzijska konjenica pa je, namesto da bi napadla boke in hrbet falange, krenila skozi vrzel, proti makedonskemu taboru z namenom, da ga oropa. Tračani, ki so branili tabor, so uspeli napad odbiti, medtem pa je del falange obrnil fronto in osvobodil tabor. S tem se je sreča obrnila na stran Makedoncev. Ko je Darej III. zaslučil poraz, je zopet pobegnil z bojišča. Na bojišču naj bi obležalo okoli 40.000 Perzijcev in le 500 Makedoncev, čeprav je ta podatek malo verjeten. Makedonci so zasegli tudi zakladnico s 4.000 talenti srebra.

Perzijski kralj Darej III. se je po bolečem porazu umaknil v Ekbatano, Aleksander pa je nadaljeval pohod proti Babilonu, katerega je nato osvojil brez boja. V zahvalo je žrtvoval

ALEKSANDER VELIKI

največjemu babilonskemu bogu Bel-Marduku in si s tem pridobil nekaj simpatij pri Perzijcih. Še pred koncem leta je Aleksander vkorakal v Suzo.



Parzem v Medijo. Zaradi tega je Aleksander nisoal dele težke
Slika 7: Zemljevid Aleksandrovega imperija
 pehote v meslini kot posauko za ubitaihuo, okrepil pa je tako
 pehoto in lahko konjenico, oboroženo z loki. Darej III., ki ni
 uspel zbrati dovolj močne vojske, da bi se uprl Aleksandru, se je
 Ekbatane začel umikati proti Baktriji. Med begom se je proti
 njemu zarotil satrap Bes pristaši, ki je dal Dareja III. umoriti. Ko
 Aleksander našel Darejevo truplo, ga je dal pokopati po starih
 perzijskih šegah in mu izkazal časti kot Velikemu kralju.
 Že julija tega leta se je Bes dal sam oklicati za Velikega kralja z
 imenom Artakserkses IV. Zaradi tega dejanja si je Aleksander
 pridobil veliko perzijskih plemičev, in perzijska vojska je začela
 množično stopati na njegovo stran.



Slika 8: Aleksander najde mrtvega Dareja III.

2.4.12 Pohod na Zahod

Po pol leta odmora je Aleksander zopet razdelil vojsko. Sam se je avgusta z glavnino odpravil po kopnem v bližini obal, septembra pa mu je po morju sledil Nearh. Aleksander naj bi na kopnem postavljajl postojanke za tisti del vojske, ki mu je sledil po morju. Del vojske, ki se je opravil na zahod po kopnem, je doživel pravi pekel kajti redki prebivalci teh krajev so bili revni - živeli so le od ovčereje, tako, da vojska trpela v vročini še lakoto in žejo, temu pa so se pridružile še bolezni. V negostoljubni Gedroziji je Aleksander izgubil tri četrtine svoje vojske. Šele v Karmaniji, kjer jih je pričakal Krater, so dobili zadostne količine hrane in pijače. Skozi Karmanijo so potovali v neizmernem izobilju; Aleksander je potoval na velikem odru, ki ga je vlekle osem konj, na njem pa se je s prijatelji veselo gostil. Ob poti so bile razporejene kadi in vrči z vinom, tako da so vojaki ves čas pohoda popivali. Vojsko je spremljala godba piščali in flavt ter ples žensk.

2.4.13 Vrnitev v Perzijo

Aleksander se je po šestih letih vrnil v srce svojega imperija in ugotovil, da je njegovo kraljestvo postalo neurejeno. Mnogi satrapi in upravniki niso opravljali nalog, kot je bilo dogovorjeno, nekateri med njimi so bili celo prepričani, da je Aleksander že mrtev. Aleksander si je zadal nalogo, da napravi red v državi. Ubiti je dal Barialsal, ki se je razglasil

za kralja Perzijcev in Medijcev. Na smrt je obsodil tudi generale Kleandra, Sitalka in Heraklona, za katere so povedali, da so ropali templje in posiljevali medijske plemkinje. Makedonec Harpal, upravnik zakladnice in financ, se je ustrašil Aleksandrove jeze in je s 5.000 talenti zbežal v Grčijo (del teh sredstev se je kasneje porabil za upor proti Makedoniji) ter naj bi bil edini nekaznovan. Zaradi Aleksandrove neizprososti se je po kraljestvu začel širiti strah in trepet pred kraljem.

Januarja 324. pr.n.št. je Aleksander obiskal Kirov grob v Pasargadah in ugotovil, da je oskrunjen. Skrunilca je, čeprav je bil Makedonec iz Pele, dal usmrtiti. Na Kirov grob je dal v grščini pripisati. »Jaz sem Kir, ki sem pridobil Perzijcem oblast. Zatorej mi ne zavidaj te gručice prsti, ki pokriva moje telo.«Še istega meseca je prispel v Suzo in s tem je bil uradno sklenjen veliki vojaški pohod, ki se je začel pred skoraj desetimi leti v Mali Aziji. Konec pohoda je sklenil z najsijajnejšimi slovesnostmi. Med te slovesnosti je sodilo tudi tekmovanje v pitju čistega vina. Potem pa je prevzel je perzijski način oblačenja in obnašanja. Kdor je stopil predenj je moral pasti na kolena v pozdrav, vse bolj je postal nasilen.

3.1 Zadnja dejanja

Pomladi 324. pr.n.št. je Aleksander pripravil prenovo vojske.

Ko so vse to grški vojaki mirno prenesli, pa jih je naravnost v srce zadel razglas v Opidi, v katerem je Aleksander odpustil in poslal domov 10.000 veteranov. Vojaki so bili ogorčeni, počutili so se izdane, zaradi česar so se glasno uprli. Aleksander jih iz jeze ni hotel sprejeti, čeprav so jokajoč postopali okoli njegovega šotor. Po treh dneh jih je s solzami v očeh sprejel, jim razložil, zakaj jih odpošilja, jih bogato obdaroval ter nato poslal domov.

Poleti 324. pr.n.št. je odpotoval v Ekbatano, kjer mu je umrl njegov vedno zvesti prijatelj Hefajstion. Aleksandra je popadla neizmerna žalost. V znak žalovanja je dal vsem konjem pristriči grive, v taboru je prepovedal vsakršno godbo, nesrečnega zdravnika pa je dal križati. Da pa bi še omilil svojo žalost, je krenil na vojni pohod nad nepokorne Kosajce v Luristanu in dal poklati vse za orožje sposobne moške. Ta vojni pohod je dobil ime darovanje za umrlega Hefajstiona. Postaviti mu je dal tudi nagrobnik.



	dek
	II. Slika 9: Aleksander Veliki upodobljen na kovancu
336	Filip II. uobit
335	Pohod v S Makedonijo in utrditev oblasti v Grčiji
335 - 334	Priprave na vojno
334	Osvojitev Male Azije
332	Obleganje Egipta in Fenicija
331	Predor v notranjost Azije
330	Osvojitev Perzepolisa
324	Prenova Aleksandrove vojske
323	Aleksander Veliki umre

Tabela 1: Pregled Aleksandrovega življenja

4.1 Aleksandrova smrt

Kar nenadoma pa je Aleksander zbolel za malarijo. Stanje se mu ni hotelo izboljšati, vendar je kljub temu še vedno opravljal daritve ali sprejemal poročila svojih poveljnikov. Po le nekaj dneh je bil tako slaboten, da ni mogel več govoriti, vendar se je trudil sedeti pokončno. Njegovi in makedonski generali so na silo vdrli k njemu in se postavili okrog njegove postelje ter jokali. Ko pa je zadnji izmed njih šel iz sobe, je Aleksander Veliki omahnil na postelji in umrl. Bil je večer, umrl je star 33 let, leta 323 pr.n.št.

5.1 Razpad Aleksandrove države

Aleksander je v desetletju osvojil vse ozemlje Velikega kralja in ga še dodatno razširil. Na svoji poti je postavil več kot 70 mest, ki so postali centri širjenja grške kulture. Kljub temu, da je osvojil ogromno ozemlje, pa ni utegnil vzpostaviti močne uprave, tako da je bilo njegovo kraljestvo na šibkih temeljih. Ker Aleksander ni določil svojega naslednika, je bil na njegovo mesto postavljen njegov brat Aridej, kasneje pa tudi njegov sin Aleksander IV. ki se je rodil šele po očetovi smrti. Dejansko oblast je v tem času imel regent Perdikas. Da bi zadovoljil svoje tekmece, je imperij razdelil generalom. Vsi generali pa niso bili zadovoljni z delitvijo ozemelj, zato so se vnele vojne, ki so trajale več kot 20 let, in so se končale okoli leta 281 p.n.š. Nastale so tri večje države: Egipt, Sirija in Makedonija. Imperija Aleksandra Velikega je bilo dokončno konec.

6.1 Knjiga, Film, Igra in še marsikaj

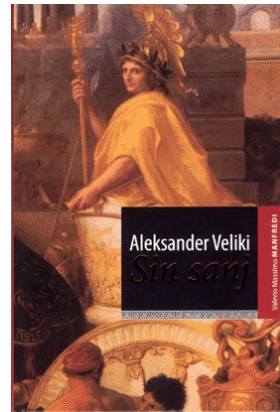
6.1.1 Knjiga

Ker je bil Aleksander Veliki res izjemen človek je bila tudi napisana knjiga o njegovem življenju. Avtor trilogije je italijanski arheolog in univerzitetni profesor Valerio Massimo Manfredi. Knjiga je postala velika uspešnica po Evropi in tudi v Združenih državah Amerike. Naraščajočemu zanimanju za antični svet in za zgodovinske osebnosti, ki so ga ustvarjale in spreminjale, je znal avtor ugoditi z razgibano pripovedjo, ki temelji na zgodovinsko neoporečnih dejstvih, seveda pa jo prepletajo in povezujejo mnogi »izmišljeni«, a verjetni detajli iz življenja in čustvovanja osrednjih junakov. Trilogija je sestavljena iz treh delov:

ALEKSANDER VELIKI

a) Sin sanj

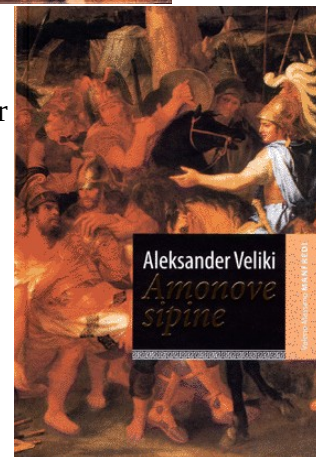
V tem delu lahko spremljamo Aleksandrovo otroštvo in mladost, strogo, toda vsestransko vzgojo, ki mu jo je odredil oče Filip. Spoznamo mater Olimpijo in Aleksandrove mladostne prijatelje, ki so vsi po vrsti pripravljani umreti zanj.



Slika 10: Knjiga Sin sanj

b) Amonove sipine

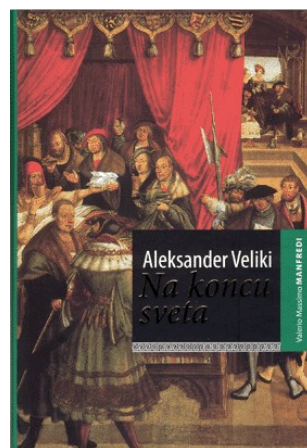
V drugi knjigi trilogije o Aleksandru Velikem se mladi Aleksander izkaže za pametnega vojskovodja. Sredi zime se napoti v notranjost dežele, kjer v starodavnem svetišču v Gordiju preseka sloviti voz in oznanja, da bo z mečem zavladal svetu. Nazadnje zavzame Egipt, kjer ga skrivnostno vleče v oazo sredi puščave; tam v Amonovem templju izve, da je božanskega rodu in da ga čaka usoda nesmrtnika.



Slika 11: Knjiga Amonove sipine

c) Na koncu sveta

Makedonska vojska ne pozna preprek: pod Aleksandrovim poveljstvom napreduje v osrčje Azije, čez Evfrat in Tigris do Babilona in proti Perzepolisu. Aleksander pa si ne želi le fizične prevlade nad zavojevanimi ozemlji: premešal in poenotil bi rad zmagovalce in premagance, ustvaril en narod v eni domovini. Takšni načrti pa so praviloma obsojeni na neuspeh, in tudi Aleksander Veliki pri tem ni bil izjema.



Slika 12: Knjiga Na koncu sveta

6.1.2 Film

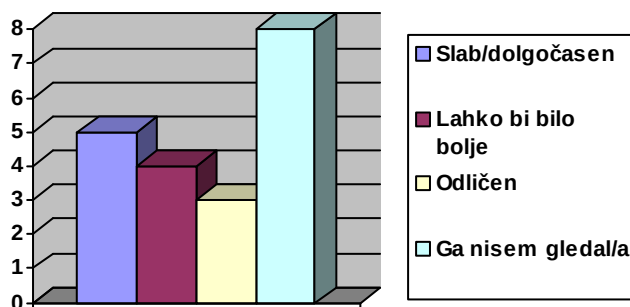
ALEKSANDER VELIKI

Leta 2005 pa je v kino prišel tudi film, posnet po znamenitem kralju. V njem spektakularno predstavijo življenje Aleksandra in njegove bitke. V glavnih vlogah mojstrovine nastopajo Colin Farrel, Angelina Jolie in Val Kilmer.

Na kratko o filmu:

Film Aleksander Oliverja Stona temelji na resnični zgodbi o življenju enega najvplivnejših svetovnih voditeljev (Farrell), moža, ki je osvojil 90 % tedaj znanega sveta, preden je dopolnil 25 let. Vodil je svojo nepremagljivo grško, makedonsko, kasneje tudi vzhodnjaško vojsko po 35.500 kilometrov dolgi poti obleganj in osvajanj, v obdobju samo osmih let. Do svoje smrti v 33. letu življenja je ustvaril cesarstvo, kakršnega svet do tedaj ni videl.

Film je kronika Aleksandrove poti v legendo, od mladosti, polne sanj o slavi in pustolovščinah, do močnih vezi z najtesnejšimi sobojevniki ter do trenutka skrivnostne in osamljene smrti. Aleksander je neverjetna zgodba o človeku, ki je združil ves znani svet in dokazal, da sreča spremlja pogumne.



Grafikon 1: Mnenje o filmu

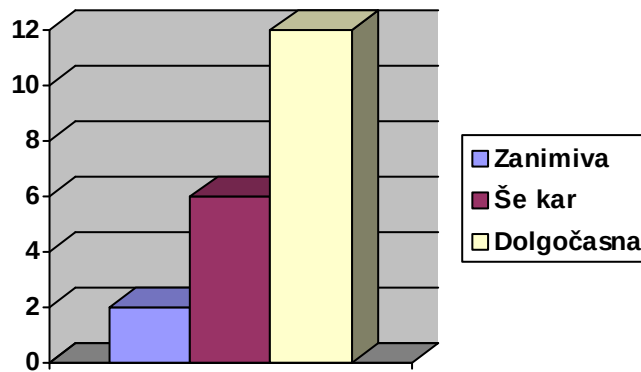
6.1.3 Računalniška igra

Za večino filmov, ki so znani ali zelo gledani, izdajo tudi računalniško igro. Tako so jo ustvarili tudi po Aleksandru Velikemu.



Slika 13: Igra

Slika 14: Slika iz igre



STVARNO
KAZALO

A	Grafikon 2: Mnenje o igri
Aleksander.....	Granik.....
.....
Aleksander IV.....	Grčije.....
.....
Aleksandrija.....	I.....
.....	Igra.....
.....
Antična Makedonija.....	imperija.....
.....
Aridej.....	K.....
.....	knjiga.....
Aristotla.....
.....
C
Colin Farrel.....
.....
D
Darej.....	L.....
.....	legendo.....
Darej III.....
.....	M.....
dinastijo.....	Makedonci.....
.....
E
Ekbatano.....	malarijo.....
.....
F
Filipu II.....	moč.....
.....
film.....	N.....
.....	nagrobnik.....
.....
.....	O.....
.....	Olimpija.....
G
Gavgamelah.....	Opidi.....

ALEKSANDER VELIKI

P

požig.....

V

Velikega kralja.....

R

Računalniška igra.....

vojno.....

vojske.....

računalniško igro.....

Rojstvo in mladost.....

ZAKLJUČEK

Za takšno temo sem se odločila zato, ker me zanima zgodovina in zgodovinske osebnosti. Aleksander Veliki je sigurno eden od njih. Verjetno pa bo zaradi svojih bojev in osvajanj za vedno ostal v ponos vsem ljudem.

VIRI IN LITERATURA:

Internet:

- http://sl.wikipedia.org/wiki/Glavna_stran
- <http://www.google.si/>
- <http://www.yahoo.com/>

Knjige:

- *Velika ilustrirana otroška enciklopedija*, založba MK, 2001
- *Zgodovina 1*, Vilma Brodnik, založba DZS, Ljubljana 2004
- *Stara Grčija*, Peter Chrisp, Pomusrka založba, 2004
- *Atlas svetovne zgodovine*, Denis Šehić, Založba CIP, Ljubljana 2006